

DARE

Depolarisation Activism for
Resilient Europe

Savremeni izazovi: MENTALNO ZDRAVLJE

Autor: Ana Janković

Croatian Education and Development
Network for the Evolution of
Communication - HERMES
Croatia

Kreisau-Initiative
Kreisau Initiative e.V.
Germany

Open Communication
Serbia

TRANSFORM
Sweden

Western Balkans
Network
Bosnia-Herzegovina

Co-funded by
the European Union

Ovaj projekat je sufinansiran sredstvima Evropske komisije. Stavovi i sadržaj nastavnih planova su isključiva odgovornost njihovih autora i ne odražavaju stavove Evropske komisije ili organizacija koje sprovode projekat. Evropska komisija nije odgovorna za bilo kakve posledice koje proizlaze iz ponovne upotrebe ove publikacije.

Savremeni izazovi: Mentalno zdravlje

O projektu

Inicijativa 'DARE - Depolarization Activism for Resilient Europe' ('Aktivizam za depolarizovanu i snažnu (otpornu) Evropu') pokrenuta je sa ciljem stvaranja prostora za kritički pristup učenju i dijalog usmeren na mlade i njihov aktivizam u području savremenih izazova kao što su polarizacija, radikalizacija, mentalno zdravlje i kršenja ljudskih prava. Obrazovni materijali DARE projekta nastoje da ojačaju aktivno građanstvo i evropske vrednosti i da promovišu i osnažuju glasove mladih i njihov građanski angažman. Za više informacija posetite internet stranicu projekta: www.depolarisation.eu

Teme

- 'Savremeni izazovi' tema - istraživanje složenih savremenih problema koji se često ne obrađuju u školama;
- Mentalno zdravlje; prepoznavanje i rešavanje najčešćih izazova mentalnog zdravlja.

Kontekst

Ovaj nastavni plan se bavi temom mentalnog zdravlja mladih. Prema Svetskoj zdravstvenoj organizaciji, jedan od sedam 10-19-godišnjaka oboli od psihičkog poremećaja. Depresija, anksioznost i poremećaji ponašanja su među vodećim problemima mentalnog zdravlja adolescenata. Savremeni način života, koji je nezamisliv bez pametnog telefona i računara, nosi dodatni rizik za mlade ljude zbog opasnosti od preopterećenja informacijama, zavisnosti i sajber maltretiranja.

Nastavni plan pruža mogućnost obrade ovih osetljivih tema sa mladim ljudima, ali i više od toga - nudi i tehnike istraživanja i metode i izvore samopomoći u službi zaštite i poboljšanja mentalnog zdravlja.

Ciljevi

- podizanje svesti o izazovima mentalnog zdravlja
- podučavanje o osnovama mentalnoga zdravlja
- informisanje o tome šta svaka osoba može da uradi kako bi poboljšala sopstveno mentalno zdravlje i podsticanje učenika da potraže druge izvore koji će im pomoći da poboljšaju ili da se nose sa sopstvenim izazovima mentalnog zdravlja.

Ishodi učenja

Na kraju nastavnog časa učenici će moći da:

- uoče i imenuju različite izazove mentalnog zdravlja;
- analiziraju elemente savremenog života koji imaju štetan uticaj na naše mentalno zdravlje;
- obrazlože različite strategije samopomoći namenjene poboljšanju mentalnog zdravlja.

Materijal i oprema

---

laptop
projektor
zvučnici
internet/Wi-Fi
flipchart blok sa papirima i markeri za grupni rad

Trajanje

---

45 minuta (jedan školski čas)

Pregled aktivnosti na času

Uvod (5 minuta)

Nastavnik postavlja učenicima sledeća tri pitanja:

- Kako biste definisali mentalno zdravlje?
- Za koje probleme mentalnog zdravlja ste čuli?
- Da li postoji nešto što redovno radite kako biste poboljšali svoje mentalno zdravlje?

Nakon toga, nastavnik najavljuje da je tema današnjeg časa mentalno zdravlje i poziva učenike da obrate pažnju dok budu gledali kratki video zapis jer će o njemu raspravljati nakon gledanja.

Gledanje video zapisa Savremeni izazovi: Mentalno zdravlje (5 minuta)

Prikažite video zapis učenicima: <https://depolarisation.eu/sr/savremeni-izazovi-s/>

Kratka rasprava o video zapisu (15 minuta)

Korisna pitanja za istraživanje, razmatranje i dalje razmišljanje:

- Nabroj neke probleme ili poremećaje mentalnog zdravlja koji se spominju u videu.
- Kako prepoznamo te poremećaje?
- Šta može da se dogodi ako ignorišemo te probleme?
- Koje metode samopomoći možemo da praktikujemo kako bismo štitili i poboljšali sopstveno mentalno zdravlje?
- Kome možemo da se obratimo u slučaju psihičkih problema? Koji resursi su nam dostupni?

"Rešavanje problema mentalnog zdravlja" - grupni rad (20 minuta)

Nasumično podelite učenike u pet grupa (optimalno je 5 učenika po grupi, po potrebi više ili manje) i podelite im po jedan flipchart papir i markere za prezentaciju. Svaka grupa će dobiti jedan problem, koji će analizirati, istražiti i osmisliti njegovo moguće rešenje.

Ključno pitanje na koje svaka grupa mora da ponudi odgovor glasi: "Šta je sve moguće uraditi da se taj problem reši?" (Koje radnje, individualne ili institucionalne, mogu da pomognu u konkretnoj situaciji?)

"Rešavanje problema mentalnog zdravlja" - nastavak grupnog rada

Pripremite ispod navedene zadatke/probleme i dajte svakoj grupi 10 minuta za raspravu o jednom problemu i osmišljavanje odgovora, tj. odgovarajućih rešenja.

1. grupa: Sajber maltretiranje - poznato vam je da su neki ljudi u vašoj školi zlostavljani na internetu - vršnjaci su okrutni prema njima na internetu. Šta možete da uradite kako biste to zaustavili i kako ponuditi podršku?

2. grupa: Vaš nastavnik se ponaša nasilnički prema određenom učeniku - naziva ga glupim ili koristi druge uvrede i generalno se prema njemu odnosi neljubazno. Šta možete da uradite kako bi se nastavnikovo ponašanje zaustavilo?

3. grupa: U školi ste često pod stresom, pogotovo u vreme testova i odgovaranja. Puno učite, ali vam nedostaje koncentracije jer vas paralizuju anksioznost i strah od neuspeha. Na koji način možete da smanjite pritisak koji vršite na sebe?

4. grupa: Primećujete da ne spavate dobro i da, umesto toga, noći provodite pregledavajući razne društvene mreže ili stranice. Šta možete da uradite kako biste osigurali sebi kvalitetan san bez zavisnosti od interneta?

5. grupa: U današnje vreme postoji mnogo aplikacija koje promovišu vežbe za mentalno zdravlje, poput tehnike svesnosti (mindfulness) i meditacije. Kratko istražite koje aplikacije postoje u vašoj zemlji (ili van nje) i predstavite ih ostatku razreda.

Grupe prezentuju rezultate (2 minuta po grupi). Ostatak razreda postavlja pitanja i daje povratne informacije nakon svake prezentacije.

Izvori

- Projekat DARE, nastavni planovi, dodatni materijali i video zapisi koji se nalaze na internet stranici projekta: www.depolarisation.eu ili www.resilienteurope.eu
- Dodatne informacije o mentalnom zdravlju adolescenata na internet stranici Svetske zdravstvene organizacije: www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/adolescent-mental-health

Adaptacija aktivnosti za nastavu na daljinu

Aktivnosti ovoga časa se lako izvode i u onlajn okruženju. Tokom grupnog rada učenici su podeljeni po sobama za pojedinačne razgovore, dok se prezentacije i rasprava odvijaju u glavnom, zajedničkom prostoru.

Ocenjivanje i evaluacija

Budući da je cilj lekcije podizanje svesti i podsticanje učenika na samostalno delovanje po tom osetljivom pitanju, ovaj nastavni plan nije namenjen klasičnom obliku ocenjivanja.

Ideje za domaći zadatak

- 1. ideja za domaći zadatak: Učenici kod kuće treba da isprobaju neke od sugestija za samopomoć iz video zapisa i napišu dnevnik o tome kakav je uticaj ta aktivnost imala na njihovo mentalno zdravlje.
- 2. ideja za domaći zadatak: Istražite druge mogućnosti za poboljšanje mentalnog zdravlja i podelite ih sa ostatkom razreda (u obliku kratke prezentacije).